

**ВННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

СХВАЛЕНО

вченою радою Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
Протокол № 13 від 19.05.2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
від 24.05.2021 № 86од

Н. Лазаренко

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
«ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ СТРАТЕГІЇ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»**

ВІННИЦЯ 2021

Укладачі програми	КРУПКА ВІКТОР ПЕТРОВИЧ , кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського ЗЕЛЕНЕНЬКА ІРИНА АЛІМІВНА , кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського			
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів української мови та літератури закладів загальної середньої освіти «Жанрово-стильові стратегії постмодерністської літератури»			
Мета	Удосконалення професійної майстерності на основі розкриття своєрідності			
Напрямок підвищення кваліфікації	Розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій); формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту»; літературознавча, інформаційно-цифрова, комунікаційна, дослідницька, підприємницька			
№	Зміст програми		Кількість годин та види навчальних занять	
	Модулі / теми		Лекція	Практичне заняття
I.	Постмодернізм як художня практика			
1.	Причини виникнення постмодернізму (продукт постіндустріальної «постчорнобильської» епохи)		2	-
2.	Онтологічний, гносеологічний та естетичний вияви постмодерну		-	2
II.	Особливості постмодерністських виявів в українській поезії кінця – початку XXI століття			

1.	Літературне угруповання «Бу-Ба-Бу», його засновники. Новий різновид поезії — поетичне шоу. Архетип ліричного героя у творчості бубабістів	-	2
2.	Сергій Жадан та Ростислав Мельників — представники творчого угруповання «Червона Фіра»	-	2
3.	Літгурт «Нова дегенерація» (Іван Андрусяк, Степан Процюк, Іван Ципердюк)	2	-
4.	Постмодерністська поезія початку XXI століття	2	-
III.	Постмодерністська проза і драматургія		
1.	Антологія сучасної новели «Квіти в темній кімнаті»	2	-
2.	Жіноча мала проза	2	-
3.	Мала і середня проза Тараса Прохаська	2	-
4.	Романи «Московіада» й «Рекреації» Юрія Андруховича	-	2
5.	Романи Юрка Іздрика	-	2
6.	Сучасна українська драма	-	2
IV.	Есеїстика і літературна критика	-	
1.	Есеїстика кінця 80-90 років XX століття (Оксана Забужко, Кость Москалець та ін.)	-	2
2.	Есеїстика початку XXI століття (Василь Махно, Андрій Бондар, Тарас Прохасько та ін.)	2	-
3.	Розвиток сучасної літературної критики	2	-
	Всього	16	14
	Підсумковий контроль		Залік

Обсяг програми	30 годин, 1 кредит ЄКТС
Тривалість	5 днів
Форма підвищення кваліфікації	Очна форма підвищення кваліфікації
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться	<ul style="list-style-type: none"> – здатність застосовувати навчально-нормативну дисципліну, її мету, завдання, змістові лінії та реалізовувати основні підходи і принципи навчального предмета в закладі загальної середньої освіти; – здійснення освітнього процесу на основі використання сучасних науковометодичних підходів до вивчення української літератури; – здатність отримувати інформацію та оперувати нею; – оцінювання якості освітньої діяльності; – створення безпечного, психологічно комфортного, інклюзивного, розвивального освітнього середовища; – планування та здійснення безперервного професійного розвитку української літератури; – удосконалення раніше набутих та /або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань; – формування та розвитку комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо.
Терміни виконання програми	2021-2023 рр.
Очікувані результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> • знання концептуальних засад постмодернізму як літературної практики; • готовність до ефективного використання в практичній діяльності постмодерністських стратегій в сучасній українській літературі; • отримання теоретичних знань з історії та теорії літератури, компаративістики, використання їх на практиці для ефективно організації навчально-виховного процесу в сучасних умовах; • готовність до аналізу різноманітних теоретико-літературних та історико-літературних джерел;

	<ul style="list-style-type: none"> • самостійний вибір технологій навчання української літератури, прийняття нових рішень; • створення нових елементів, літературних знань, ідей, прийомів для конкретної ситуації; • володіння навичками організації позаурочної роботи з української літератури; • самостійне створення мультимедійних презентацій, методичних та дидактичних матеріалів для вивчення української літератури.
Місце виконання програми	Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського Адреса: вулиця Острозького, 32, Вінниця, Вінницька область, 21000
Вартість/безоплатність надання освітньої послуги	Освітні послуги надаються за рахунок державної субвенції або кошти фізичних чи юридичних осіб
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ (16 год.)

1. Причини виникнення постмодернізму (продукт постіндустріальної пост чорнобильської епохи) (2 год.)
2. Літгурт «Нова дегенерація» (Іван Андрусяк, Степан Процюк, Іван Ципердюк) (2 год.)
3. Постмодерністська поезія початку ХХІ століття (2 год.)
4. Антологія сучасної новели «Квіти в темній кімнаті» (2 год.)
5. Жіноча мала проза (2 год.)
6. Мала і середня проза Тараса Прохаська (2 год.)
7. Есеїстика початку ХХІ століття (Василь Махно, Андрій Бондар, Тарас Прохасько та ін.) (2 год)

8. Розвиток сучасної літературної критики (2 год.)

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК (14 год.)

ТЕМА 1. ОНТОЛОГІЧНИЙ, ГНОСЕОЛОГІЧНИЙ ТА ЕСТЕТИЧНИЙ ВИЯВИ ПОСТМОДЕРНУ

Теоретичні питання

1. Зародження постмодернізму в європейському й американському мистецтві
2. Постмодернізм та художня література
3. Український постмодернізм: причини, персоналії, особливості функціонування

Запитання та завдання для самоконтролю

Чим відрізняється європейський постмодернізм від українського.

Обґрунтуйте причини та особливості українського постмодернізму.

У чому полягає гносеологічний вияв постмодернізму?

Наскільки постмодернізм можна вважати запереченням модернізму в українському літературному процесі?

Література

1. Баган О. У лабіринті постмодернізму. *Українські проблеми*. 1999. Ч. 1. С. 5–8.
2. Баран Є. Літературна ситуація 1990-го: час єзуїтів. *Слово і час*. 1999. № 3. С. 56–60.
3. Гундорова Т. Український літературний постмодерн. Київ : Критика, 2005. С. 250–263.
4. Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм – Напрямок? Стиль? Метод? *Слово і час*. 2001. № 1. С. 39–46.
5. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза: Постмодерний період. Київ, 2008. 247 с. (Альма-матер).

ТЕМА 2. ЛІТЕРАТУРНЕ УГРУПОВАННЯ «БУ-БА-БУ», ЙОГО ЗАСНОВНИКИ. НОВИЙ РІЗНОВИД ПОЕЗІЇ – ПОЕТИЧНЕ ШОУ. АРХЕТИП ЛІРИЧНОГО ГЕРОЯ У ТВОРЧОСТІ БУБАБІСТІВ

Теоретичні питання

1. Літературне угруповання «Бу-Ба-Бу»: історія виникнення, естетична платформа
2. Поетична творчість Юрія Андруховича
3. Поезія Олександра Ірванця й Віктора Неборака
4. Поетичне шоу у творчості бубабістів

Запитання та завдання для самоконтролю

Назвіть естетичні засади бубабістів.

У чому полягає своєрідність бубабістської творчості Юрія Андруховича?

Окресліть художні домінанти поезії Олександра Ірванця й Віктора Неборака.

Чим викликаний жанр поетичного шоу?

Література

1. Андрухович Ю. Екзотичні птахи і рослини з додатком «Індія» [Колекція віршів] Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. 112 с.
2. Баліна К. Постмодерністський дискурс Юрія Андруховича Зарубіжна література в школах України. 2007. № 9. С. 14–18.
3. «Бу-Ба-Бу» (Юрій Андрухович, Олександр Іранець, Віктор Неборак) : вибрані твори : поезія, проза есеїстика / Авторський проект, упоряд., бібліограф. відомості та прим. Василя Габора. Львів : ЛА «Піраміда», 2007. 392 с.
4. Філоненко Н. М. Група Бу-Ба-Бу як явище українського літературного процесу кінця ХХ століття : дис...канд філологічних наук : 23.01.2008 Харківський національний університет ім. В. Каразіна. Харків, 2008. 172 с.
5. Шевчук Н. «Бу-Ба-Бу»: контексти артистизму Слово і Час. 2001. № 4. С. 64–68.

Тема 3. СЕРГІЙ ЖАДАНА ТА РОСТИСЛАВ МЕЛЬНИКІВ — ПРЕДСТАВНИКИ ТВОРЧОГО УГРУПУВАННЯ «ЧЕРВОНА ФІРА»

1. «Червона Фіра» як явище українського постмодернізму
2. Естетичні засади літгурта
3. Поезія Сергія Жадана 90-х років ХХ століття
4. Ростислав Мельників як поет українського постмодернізму

Запитання та завдання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте естетичну платформу «Червоної Фіри».
2. Які аспекти неофутуризму висвітлює поезія Сергія Жадана?
3. Проаналізуйте провідні мотиви і образи вірша «Будда сидів на високій могилі»
4. У чому полягає своєрідність поетичного неофутуризму Ростислава Мельниківа?

Література

1. Березовчук Л. Творчий портрет Сергія Жадана. URL : <http://www.liter.net/=/Zhadan/bereza.html>
2. Біла А. Від ломки до ломки... (лірика Сергія Жадана) // Кальміюс: Літературно-мистецький альманах / голов. ред. Олег Соловей. 2000. Число 1–2 (9–10). URL : <http://www.kalmiyus.h1.ru/nomer4/kryt/bila.shtml>
3. Бойцун І., Мухаметзянова М. Міські акварелі Сергія Жадана. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 2 (261), Ч. II. С. 5–10.

ТЕМА 4. РОМАНИ «РЕКРЕАЦІЇ» Й «МОСКОВІАДА» ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА

Теоретичні питання

1. Концепція Карнавалу в романі «Рекреації»:
 - а) амбівалентність карнавального світовідчуття; поетика назви твору;

- б) перехрещення реальних та карнавальних площин;
 - в) гротескно-карнавальна модель пострадянської дійсності; іронічно-трагічна іпостась історії;
 - г) демістифікація образу українського поета.
 - д) бахтінський принцип багатоголосся в романі.
2. «Роман жахів» «Московіада» як художнє втілення роздвоєності постколоніальної людини.

Запитання та завдання для самоконтролю

Визначте художні доміанти постмодерністського роману.

Що таке Свято Воскресаючого Духу?

Проаналізуйте образи персонажів-поетів.

Окресліть хронотопи роману.

Література

1. Богачова Ольга. Специфіка постмодерного тексту в постколоніальному контексті (На прикладі роману Ю.Андруховича – Рекреації). *Молода нація*. 1999. № 10. С. 195–215.
2. Кіяновська М. Мотиви кінця культури, смерті та апокаліпсису в романі Ю.Андруховича – Рекреації. *Молода нація*. 1999. № 12. С.217–229.
3. Ключковська Я. На – Святі Воскресаючого Духу. *Слово і час*. 1997. № 11-12. С.107–109.
4. Пахаренко В. Ходіння по лезу : гра у постмодерні. *Світовид*. 1997. № 1-2. С.122–124.
5. Сулима М. Роман-учта («Рекреації» Ю.Андруховича). *Слово і час*. 1993. №10. С.51–55.
6. Ткачук М. Літературний процес 90-х років ХХ століття. *Українська мова та література*. 2000. № 22. С.1–7.

ТЕМА 5. РОМАНИ ЮРКА ІЗДРИКА

Теоретичні питання

1. Юрко Іздрик як представник станіславського феномену

2. Роман «Воццек» як літературний і віртуальний текст крізь призму постмодерністської тілесності
3. Реальне й ірреальне в романі «Подвійний Леон»

Запитання та завдання для самоконтролю

Охарактеризуйте персонажі, відштовхуючись від психоаналізу.

Які інтертекстуальні виміри використовує Юрко Іздрик у своїх романах?

Чому роман «Подвійний Леон» має інший заголовок. Як ви це розумієте?

Література

1. Білик Я. Ігровий феномен у культурі : автореф. ... д-ра філос. Наук : 09.00.04 / Харків. нац. ун-т ім. В. Каразіна. Харків, 1999. 26 с.
2. Бондар-Терещенко І. Лікування слововиверженням. *Літературна Україна*. 1998. №14. С. 5.
3. Семків Р. Постмодернізм та іронія (типологізація нетипового). *Слово і Час*. 2000. № 6. С. 6–12.
4. Павлишин М. «Воццек» Іздрика. *Сучасність*. 1998. № 9. С. 101-113.

ТЕМА 6. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДРАМА

Теоретичні питання

1. Різновекторність сучасної української драматургії.
2. Біблійні алюзії п'єси О. Гончарова «Сім кроків до Голгофи».
3. «Реаліті-шоу» від Неди Нежданої (п'єса «Самогубство самотності»).
4. Поєднання казки, фентезі і реальності у п'єсах С. Щученка «Шляхетний Дон» та Б. Жолдака «Зачарований запорожець».
5. Біографічний канон у сучасній українській драматургії (О. Миколайчук «Ассо та Піаф», «Оноре, а де Бальзак» та ін.).

Запитання та завдання для самоконтролю

У чому специфіка сучасної постмодерної драми?

Які біблійні мотиви й образи використано у драмі «Сім кроків до Голгофи» ?

Яких авангардних рис набуває жанр реаліті-шоу?

Література

1. Даниленко В. Театр у шухляді // Кур'єр Кривбасу. Червень 2006. № 199. С.173-179.
2. Корнієнко Н. Самосвідомість: гра в театр на межі тисячоліть: соціологічний портрет сучасника. Київ, 2003.
3. Мірошніченко Н. Українська драматургія останньої чверті ХХ століття – від деміфологізації до химерності // Український театр ХХ ст. / Редкол.: Н. Корнієнко та ін. Київ : ЛДЛ, 2003. С. 420–464.
4. Олтаржевська Л. Страйк ілюзій як альтернатива нескінченності. Драматурги об'єднуються і б'ють на сполох // <http://umoloda.kiev.ua/number/337/164/12202/>.
7. Подлужная А. Где вы, Шекспиры? (Киевский прект «Новая драма» в центре Леся Курбаса) // http://www.newdrama.ru/press/art_2046/
5. Скибицька Ю. Сучасна українська драма: мотиви та поетика. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 1. С. 8–14.
6. Шаповал М. Новітня конфігурація української драми: путівник ілюзорного світу // Страйк ілюзій: Антологія сучасної української драматургії. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2004. С. 9–12.

Тема 7. Есеїстика кінця 80-90 років ХХ століття (Оксана Забужко, Кость Москалець та ін.)

Теоретичні питання

1. Есеїстика як явище сучасної української літератури
2. Горизонти есеїстичного мислення Оксани Забужко в ідеологічно-культурній парадигмі кінця ХХ століття
3. Концепція людини в есеїстиці Костя Москальця

Запитання та завдання для самоконтролю

Чому на сучасному розвитку української літератури есеї набувають особливої ваги?

Яка суспільна проблематика розкривається у збірці есеїв Оксани Забужко «Хроніки від Фортінбраса»?

У чому полягає концепція людини в есеї Костя Москальця «Людина на крижині»?

Література

1. Забужко О. З мапи книг і людей: збірка есеїстики. Кам'янець-Подільський: Meridian Czernowitz: тов «Друкарня «рут», 2012. 376 с.
2. Задорожна О. Стратифікація станів культури у творах Оксани Забужко. URL : http://конференция.com.ua/files/txt/scientific_conference_34./zbornik_Lodz_34_5-1.pdf.
3. Пахаренко Н. Своєрідність художнього мислення Костянтина Москальця : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Кіровоград, 2007. 22 с.
4. Стеблина Н. Сучасна українська письменницька публіцистика у варіанті виступів О. Забужко, Т. Прохаська, Ю. Андруховича : автореф. дис. ... кандидата наук із соціальних комунікацій: 27.00.04. Київ, 2011. 20 с.
5. Шибеліст С. Теоретичні аспекти жанру есею. *Слово і час*. 2007. № 11. С. 48–56.